

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
16 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno amanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu
administracija) in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl.
za pol leta . . . 5 "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 30 kr.
za pol leta . . . 4 " 15 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošilja
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Stolnem trgu
hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

O spravi drug glas.

V 119. št. „Slovenca“ je na prvem mestu članek, ki podaja prav krepko in odločno misli pisatelja o pesmi, ktera se je začela zadnji čas peti po nekterih slovenskih časnikih, menda sprožena po dognani spravi goriških Slovencev. Tudi zadnje „Novice“ so povedale o tej zadevi svojo, in jaz najdem med onim dopisom v „Slovenca“ in izjavo v „Novicah“ nekako soglasje, — dokaz, da tu izrečene misli niso misli posameznih, ampak večine pravih narodnjakov naših duhovskega in posvetnega stanu. Ker vredništvo „Slovenca“ pristavi dopisu lastno opombo, s katero kliče glasove o isti zadevi še od drugih strani na dan, naj bo dovoljena tudi meni beseda o tako važni reči, kakor je davno že po vseh pravih rodoljubih zaželena sprava med nami Slovenci.

Na stran pustivši reševanje vseh dozdanjih dogodeb in vzrokov ter nasledkov njihovih začnem pri pripravi za spravo, o katerih smo najprvo po časnikih nekaj zvedeli. Bral in premišljeval sem članke v „Narodu“ v to svrhu razglašene, a reči moram, da nisem bil po njih za spravo prav nič navdušen. „Narod“ spleza kakor razžaljen profesor na kateder, ter pravi, da je „morda“ tudi njegova stranka bila prehuda ali prenagla z nami, da se nam je „morda“ nekoliko zamerila; vse to pa bi bili mi morali prezreti ter premisliti, da zamera ne sme večne trpeti. Pa čeravno smo se dolgo kremžili in kljubovali ter sploh se nespodobno obnašali, je vendar „Narodovo“ privrženstvo pripravljeno po navadi milostljivih vladarjev vse naše nepristojnosti in nerodnosti odpustiti nam, če — (zdaj pride pravo) — če spoznamo

svojo krivdo, se spovemo svojih grehov in jih s srca obžalujemo, prosimo s ponižnim glasom na kolenih odpuščenja in obljubimo znanprej popolno, neomejeno pokorščino ter da ne bomo nikdar več godrnjali zoper to, kar bi se njim ljubilo vkreniti. Če vse to storimo — odkritosrčno, ne s kakim pridržkom, potem so „Narodovci“ pripravljeni sprejeti nas nazaj v šolo, kjer bi morali molčati in ubogati.

To sem našel v „Narodovih“ člankih. Morda sem prebistroumen ali pa — preneumen, da sem si jih tako podomačil.

Brž potem sem bral pogoje, s kterimi je turška vlada pripravljena spraviti se z ustajniki. Turčija obeta, da ona jih, ako odlože orožje, nehajo pretepati v bitvah Turke ter se podvržejo turški razsodbi, hoče spoznati za ljudi; „Narodovci“ pa nas hočejo spoznati za narodnjake, če nehamo — — premagovati jih pri volitvah itd. itd. Ali čutite, da je to obetanje razžaljivo? Kako morejo „Narodovci“ obetati nam hlapčevske službe v hiši, ktere nimajo, v isti hiši, v kateri smo do zdaj gospodarji mi!

Ne zamerite, če me je ta misel morda preveč zbelila in razkačila. Meni se prenenaravna zdi. Če se odseka veja od debla in deblo začne vsled te prehude rane pešati, sušiti se, ali ga boš s tem okrepljal, da ga izruješ iz tal, kjer je imelo trdno stalo, in ga neseš za odsekano vejo, to vejo na umeten način prilimaš ali pribiješ k drevesu nazaj in oboje potem vsadiš na kraj, kjer veja opešana leži? In odsekana veja nismo mi, kajti mi smo na starem stališču; nikdar se pa ne seka drevo od vej, ampak vselej le veje od drevesa, če tudi v ta namen, da se drugje zopet vsade.

In če te veje potem ne morejo naprej, ampak venejo in ginejo, jim drevo ne bo dalo moči nazaj, če bi se tudi na-nj pribile ali prilimale. Prav tako deblo ne dobi nikakoršne moči od takih trohljivih vej, če bi še tako umeten vrtnar z vso svojo bistroumnostjo poskušal ali eksperimentiral. Kdo bo pa tudi verjel, da ima vrtnar, ki bi take poskušnje delal, resne misli, da noče s tem le koga slepiti edino s tega namena, da bi se spravil iz zadreg, v ktere je prišel, ker je deblu drevesa odsekal več vej!

Zato sem jaz tega prepričanja, da bi bila „sprava“ med glavnim deblom slovenskim in tisto vejico, ktero so nekteri neskušeni, a časti in morda tudi dobička željni nevretni vrtnarji od tega debla — recimo — prenaglo in nepremišljeno odsekali, le tako pomirje, kakoršnega predlaga oslabei sovražnik, ki nima niti orožja niti ljudi za vojsko več. Če bi se to „pomirje“ — kajti ime „sprava“ bi bilo le persiflaža, norčevanje — tudi dovršilo, kaj potem? Ali menite, da bi „mladi“, ako nastavimo mi pri volitvah kakega kandidata odločno — recimo bivše — „stare“ stranke, ne prišli nam nasproti brž s kakim svojim, morda še celo s politično popolnoma zavrženim Razlagom? In če bi se tudi gledé tega naredil kak „kompromis“, kako sporazumljenje, ali ne bi — recimo bivši — „mladi“ zahtevali, da priporočamo mi vsaj dve tretjini njihovih kandidatov, svojih — recimo „starih“ — pa le tretjino ali še manj? In če bi se mi — recimo „stari“, ker razloček se dolgo ali nikdar ne bi poravnal — temu ne podali, ali ne bi brž plamen razpora zopet švignil izpod pepela, ne bi li „mladi“ isti hip stopili očitno zoper nas na noge — in kdo bi bil na slabšem? Mi, sedanji

Na ljubljanskem Gradu.

(L. 1862 A. U. Okiški.)

Človek je imenitna stvar, ki strinja duhovni svet s telesnim. Po lahkih perutah blagega srca, po milih in sladkih občutkih, dviga se duh hrepeneč v solnčne višave nadzemskih upov; telesnost pa mu dokaj žarkov s tamnimi oblaki zakriva, ter ga oklepa s tlačivno tesnoto časne revščine, in bode oklepala ga do zadnjega izdihljeja na zemlji. Ali vendar telesnost preveč ne tlači duha, marveč mu kviško pomaga, ker narava, prečudno delo božje modrosti, pošilja mu razne vtise, kteri ga vodijo do visokega namena in konca. Vrata pa, skozi ktera dohajajo raznovrstni vtisi, so telesni počutki, in sveta dolžnost človeku je skrbeti, da duša njegova srka le blage dišave iz stvarjenja Božjega, da je zdrava v zdravem telesu.

Tedaj o milem času rajske spomladi trga naj roka previdno duhteče cvetice zdrave in

blage vonjave; le mičnemu soglasju naj se uho odpira, in išče naj se sočnato sadje slastnega, pa krepčavnega okusa. Po spolnjenih tacih željah bode radostno gledalo bistro oko po cvetečih ledinah, z jasnega obzorja pa bojo švigali vanj svitli žarki, po kterih se povzdigne duh mogočno v čiste in proste višine. Res je, da tudi v nočni tihoti ozke izbice navdajo človeka lepe, jasne in visoke misli, ali mnogo ga mora podpirati domišljija. Ako pa stopi v jasni prostor belega dneva, ako, povzdignivši se nad ozke nižave, raztegne pogledu obnebeje, nehoté pritekó v srce veličastni občutki, duh se povzdiga in topi v tihih, mirnih, vzplava tudi v predrznih, neomejenih mislih, in čim više sega, tim mileja luč mu sveti, tim čistejši mir ga hladi. Toraj ne bo se kesal, kdor posluša navdušeni glas: „Prid' verh planin, nižave sin!“ — „Pod velikim Bogom bo menil, da na nebu živi.“ —

Ali, premili prijatelj! ne popeljem te na belo kopo kraljevega Triglava, ne k skritemu rožnemu zarodu slavljenega Vršaca, in ne v hladno zavetje svetega Kuma. Stopiti hočeva

na prijazni griček nad belo Ljubljano. Tu gori me je mnogokrat z zlatim bliščem poljubila jutranja zarija, dokajkrat mi s polno radostjo nalili srce svitli žarki veličastnega zgodnjega solnca; oveseljen sem pozdravljal mile pokrajne slovenske domovine, dokler ni večerno solnce zatonilo, in še celó o hladnem mraku sem se čudil neskončni lepoti neštevilnih nebeških lučic, dokler mi ni v slovo zaigrala zala večernica, kakor bi, skrivša se, hotela reči: Idi spavat dragi sin, jutri zgodaj, ko te bojo še sladke sanje motile, bom ti že zopet na okno migljala, ter te gledat vabila svitlo biserje porošenih tal.

Zali razgled s tega, daravno nizkega griča, slavila že so izvrstna peresa, s kterimi se moje nikakor ne kósa. Širite se lepi ravnini, ena na severni, ena na južni strani; zadnja je glasovito ljubljansko močvirje, sedaj mu že pravijo mah, pridne roke ga kmali prenaresijo v najrodovitniše polje. Krog in krog pa so razstavljene nižje in višje planine. Visoko na Gorenjskem se neba dotiče jasni Triglav s sivimi sosedi, proti jutru se ti blišči Sveta gora,

stari, ker bi svoje ljudi odvadili tiste pozornosti, katero imajo zdaj, „Narodovci“ pa bi se utegnili zopet bratiti z nemčurji in nas nenadno prekositi. Izgleda imamo.

Ne rečem, da bi „sprava“ med nami ne bila mogoča. Treba je le resnične volje od obeh strank. Mi jo imamo, mi nismo pričeli prepira, mi smo, kjer smo bili, še zdaj. „Narodovci“ pa so šli za „liberalnimi“ Nemci in nemškutarji nove zlate dežele iskat in ker je ne najdejo, na nemirnem morji pa nimajo trdnega stališča, gledajo zopet nazaj. Moja misel, h kateri pa nočem nobenega siliti, je ta: Pustimo, naj se „mošt“, katerega so napravili „mladi“, skuha. Ko bodo videli, da z njega ne bo dobrega vina, se bodo že počasi, tihoma, drug za drugim vrnili nazaj k nam. Mi jih ne bomo podili od sebe, vsak nam bo ljub, kdor pride, mi mu ne bomo postavili nobenih pogojev, ampak molčé, neočitaje mu njegovih zmot, vvrstili ga med vojščake slovenske; ako bi pa posamezno lovili vsacega, ki se je od nas odtegnil, — ako bi za vsakim posameznim, ki je v sredi vrtunca, v katerega je zabredel po lastni trmi, morda tudi preslepljen po drugih, poslali vso ladijo in s tem postavili njo in vso njeno posadko v nevarnost, bi po pravici prišli pri svojih nasprotnikih ob vso veljavo, posmehovanje bila bi plača naša.

Po mojih mislih tedaj sprava, kakor si jo misli, kakoršno predlaga „Narod“, ni nič drugega, ko prazno delo. Saj se poznamo. Mačka ne bo pustila zabele pri miru, če more do nje. Kdor je Slovan, ve, kaj mu je dolžnost; sovražnika nemčurja imamo vedno pred seboj. Vsak ve, kam ima meriti s puško svojo. Če se snidemo, in zedinimo, podéč tega sovražnika, — to bo prava sprava, ne pa taka, ki se sklene daleč od sovražnikov, ko pa ta pride, praša vsak: kam greš ti, kam pa ti?

Pustimo toraj vse besedovanje in lotimo se dela. Kdor dela zoper sovražnika našega, je Slovenec, sprave posebne ni treba. „Tu je Turek, tje streljaj!“ pravi ustajnik, naj bo kdor hoče; če strelja, je njegov prijatelj, brat, čeravno ni ž njim bratovščine pil.

Z besedovanjem se zgubi čas za delo, za delo pa nam je čas še prekratek.

na jugu vidiš slavni Turjak, domovje neumrlih kranjskih junakov, pozdravlja te žalostna gora, milo te vabi bližnji Rožnik in Šmarna gora ti zakriva še drugo gorensko ravnino. Omeniti bi imel še marsiktere goré, med njimi toliko s cerkvami kinčanih; imenovati mnogo zalih vasi in sosesk, raztresenih po lepem ljubljanskem obližji, od zasavskega Záloga, do oddaljene Vrhniške, od podkrimskega Iga do zalega Kamnika, pa to ni mi namen. Oko išče daljšega pota, pa brani obgorje in brani obzorje; le duhu ostaja neskončen razgled, ter drzno jadra naprej do prvega dneva v stvarjenji, da potem počasi roma nazaj v sedanjost.

Kjer sedaj hladni piš ziblje rumeno valovje bogatega polja, kjer šibke jagnedi ponosno proti nebu kipijo, koder se razlega vbrano zvonjenje z nebrojnih zvonikov: todi stala je voda nekdanj, in nad vodami plaval — Duh Božji. Zdajci pa prešine nebeška luč mirno tihoto, pokaže se suha planjava, požene zelenje in cvetje; živali zagomezijo po zemlji, tice zadržajo v zraku in ribe po vodi. Brez strahu se pase zvérijad po dobravah, lovec ne zalezva

Politični pregled.

V Ljubljani, 13. oktobra.

Avstrijske dežele.

Delegaciji ste poglavitno svoje delo končali in obravnavate le še reči, o katerih ste bili navskrižnih misel. Med drugimi naša delegacija ni hotela dovoliti stroškov za prestrojenje generalnega štaba, ogerska pa jih je dovolila. — 11. t. m. je naša delegacija vojnemu ministru izrekla nezaupnico, ker je dal delati ladijo „Tegethof“, dasi lanska delegacija tega ni bila privolila. Najhuje jé ropotal dr. Herbst. Udje gosposke zbornice pa federalistični poslanci so glasovali zoper nezaupnico. Nehvaležnost je plačilo sveta, pravi „Vaterland“, si je moral misliti Koller spominjaje se tega, kar je na Českem za ustavoverce storil. Sklep delegacij bode še ta teden, tedaj preden se snide državni zbor.

Dr. Rechbauer je imel 9. t. m. pri cesarju avdijenco. Liberalni listi pišejo, da so ga prav milostljivo pozdravili in pri kosilu jako prijazno ž njim se zgovarjali. Ljudje pa, ki so bili priče, nič ne vedo.

Vnanje države.

Z jugoslovanskega bojišča ni nič posebnih poročil. To je gotovo, da še v Carigradu ne verjamejo, da bi vstanka še bilo konec in da pošiljajo čedalje več vojakov v Bosno in Ercegovino. Da bi vojno ložej preskrbeli z živežem, prišlo je več inženirjev v Niš, kjer bodo napravili parni mlin.

Na Srbskem hudo vre in splošna misel je, da knez Milan se tudi z novim ministerstvom željam narodovim ne bo mogel ustaviti. Novisudska „Zastava“ o knezu piše: „Knez Milan stoji na Rubikonu. Ta Rubikon imenuje se „Drina“ ali „Sava“. Tretjega ni. Na eni strani stoji narod srbski, Črnagora in knez Nikica, Ercegovina in Bosna s tužnim nebo pretresajočim glasom, na eni pa del diplomacije s srbsko kamarilo. Volitev je slobodna, svet širok. Ali Milan, ali Nikica, na vsak način pa vojska s Turki.“

Novo ministerstvo se je 10. t. m. skupštini predstavilo in je bilo dokaj prijazno sprejeto. „Pol. Corr.“ piše, da je v Belemgradu postalo vse mirnejši. Poslanci sedaj očitajo Ristiću, da skupštini in deželi ni razodel namenov velikih vlad. Skupština bode le še dovolila budget, potem pa se razišla domov, meni

omenjeni list. Slovanski listi pa pišejo, da skupština, če ne bo drugače, vladi ne bode hotela dovoliti budgeta.

O bosniških bogoslovcih je rimska kurija določila, da ostanejo v djakovarskem semenišču. Vlada ogerska jih je hotela spraviti v Ostrogon, da bi jih pomadjarovala.

Na Nemškem malikovanje Bismarkovo še vedno lep cvet poganja. 8. t. m. je bil vrednik „Westf. Merkurja“, gosp. Meyer, zarad žaljenje kneza državnega kanclerja obsojen na 15 mesecev težke ječe. Pa to prepričanja katoličanov čisto nič ne omaje. Tudi kruhouzmiška postava nima zaželenega vspeha, ker katoličani svojim duhovnikom prostovoljno podare to, kar jim vlada odreče. Neki župnik v deželi Nasavski, ki je po tej postavi zgubil vse svoje dohodke, bi moral do 18. t. m. tudi spraviti se iz svoje župnije. V okolici bivajo sami protestantje, kateri pa priljudnega, pohlevnega in dobrotljivega moža tako čislajo, da so vsi protestantovski župani v okolici do vlade poslali prošnjo, da bi fajmoštra pustila v dosedanem stanovanju.

Francoski liberalni listi pretresajo pravila na novo ustanovljene pravne fakultete v Angersu, ki so se nedavno objavila. Najbolj jih bode strogi in določni red, katerega se bodo morali dijaki držati. V pravilih namreč so omenjeni posebni zavodi, v katerih bodo dijaki po skupnem dnevnem redu živeli in delali. Tudi bodo morali dolžnosti cerkvene natančno spolnovati, k sv. maši in k pridigam hoditi, ki se bočo večkrat na leto nalašč za-nje napravile. Dijaki, ki bodo stanovali drugod, bodo morali natančno naznaniti ime, stan in opravilo tistih, pri katerih bodo stanovali in ob 10. uri zvečer bodo morali priti domov. Stanodajavci bodo morali pomagati, da se bodo te določbe natančno spolnovale. To se ljudem, ki so že kot gimnazijalci nagajali svojim učnikom in se za postave šolske niso kaj zmenili, res čudno zdi, ali po državnih šolah razširja se taka razuzdanost, da preseda že profesorjem. Zato si ne upajo naravnost zavreči določeb nove fakultete, ker bi sicer pokazali, da jim za pravnost, red in napredek ni veliko mar.

Na Španjskem so Alfonsisti skušali pregnati Karliste spred Pampelone, pa niso nič opravili. Hernani in Guetaria sta skoro čisto razrušena in Karlisti se vsaki dan bolj bližajo San Sebastianu, kamor je le 800 mož prišlo na pomoč.

tičev po drevji in nihče trnika ne meče ribam v pogubo. Iz daljnega jutra pa s časom človek dospě, brez gostoljubja, brez vodnika najde neznane kraje ter se jih polasti. Ali dokaj dni preživi v tužni surovosti. Divji lov mu je neblago početje. Naveliča pa se krvavega mesarjenja in jame iz zemlje živež dobivati. Z obdelovanjem rodovitnega polja blaži človek samega sebe; pravilneje dvigajo se dimnati stebri z zažganih oltarjev malikom na slavo.

Ali vedno gibanje je delež človeštvu, od tod mu prihaja preganjanje in bojevanje. Tudi po mirnih teh krajih stega se tuja oblast, moč nevstrašljivega orožja. Mogočni Rimljan pošilja sém hrabre vojake, od severja se ustavlja čvrsti German, od večera pritiska Galec in Branec. Todi se drviijo ljute izhodne druhalo o splošnem preseljevanji, gredé podirát tisučletno rimljansko cesarstvo; todi šviga šiba Božja Atila, strah in groza vsem ljudstvom. Giniti vidim slavo stare Emone, podirati se nekdanje ilirske trdnjave, in v raznih bitvah padati hrabre junake.

Da — pride pa k nemilim dogodbam tudi

mila. V kraj, katerega je bila kdaj pokrila nepričakovana, pomenljiva tamota o Zveličarjevi smrti, prisveti čez leta blagovita luč krščanskega uka. Množico gledam zapuščati senčnato zavetje posvečenih dreves, košatih dobov in lip; ogreta z ognjem večne resnice puhtijo srca v zaupni molitvi k neskončnemu, pravemu Bogu. Kot zvezde na nebu o jasnem večeru, tako se prikazujejo po nižavah in višavah svetlišča Bogu in izvoljenim Božjim na čast.

Ali trde bôje mora tudi krščanstvo bojevati. Iz nova poje bojna tromba ter šviga vojskin plamen. Mogočni posestniki raznih strani se pričkajo za bogatstvo naših pokrajin; razsajati čujem roparske viteze, izdihovati tlačene seljane. Letos obišče deželo miroljuben knez, blagoslovlja in osrečuje ljudstvo; drugo leto pridirja vladar z divjimi vojaki, pobira in jemlje bogastvo za daljše potovanje.

Od črnega morja se širi strašansko mr-golenje krvoločnih Turkov, kateri končujejo blagostanje mirnega naroda, preganjajo nedolžnost, ter širijo grozo vsemu krščanstvu. Gospodovati vidim pozneje ošabnega Francoza,

Vstane k federalistov v Andaluziji se čedalje bolj širi, dasi je vlada tje odposlala vse vojake, kar jih je imela, da bi ga zatrl. — Škofa Seo de urgelskega bodo postavili pred sodnijo.

Izvirni dopisi.

Z Gorenjskega, 10. okt. (Zopet o Widmannu kaj.) Vrli „Slovenec“! Ker se nam močno dozdeva, da si naš deželni predsednik vitez Widmann daje od časa do časa tudi sporočati, kaj slovenski listi vse o njegovem blagorodnem osebstvu in vradnem delovanji svojim bralcem povedó, nam boš prav močno vstregel, ako v zaupanju, da mu bodo prišle tudi te vrstice na uho, razglasiš, da nas na Gorenjskem ni že zdavnej nobena novica tako razveselila, kakor ta, da: „hoče — Widmann namreč — ministerstvo prositi, da bi ga kam drugam premestilo“. Sam Bog daj, da bi bila prošnja njegova resnična; sto- in še večkrat pa naj bo Bog prošn, da bi se možu tudi želja spolnila. Če se prav spominjamo, brali smo enkrat nekje, da so tega gospoda le zato nastavili v naši deželi za deželnega predsednika (za kakove zasluge prav za prav, primaruha! da tega ne more razumeti naša obmejena pamet), da bi se tu šolal za kako višjo stopinjo. No, menimo, da kar je pokazal o volitvah za dež. kupč. zbornico, pri ranjcem gosp. župniku J. Lesjaku, pri avancementu znanega Vestenecka in družih enacih prilikah, je v smislu in po željah sedanjega ministerstva izšolan zdaj že dovolj, tedaj sposoben za kako višjo službo!! Mi bomo iz dna srca vošili možu srečno pot in ugodno vreme. Naši deželi pa naj Bog dá potem vendar že enkrat tacega moža za višjega načelnika, da bomo zamogli živeti z njim v ljubezni in prijaznosti, ter bi mu smeli zaupljivo gledati v obraz kot zvesti otroci dobremu očetu. Kjer ni miru, ni Boga, pravi dobro naš pregovor; dežela naša pa potrebuje silno zelo obojega, toraj na vse grlo kličemo: Gospod, usliši in usmili se nas!

....ski

Z Dolenjskega, 12. oktobra. Ta pa ta — take pa še ne! sta skoraj ob enem vskliknila dva potnika, ko sta v zatiški okolici slišala sledečo prigodbico: „Bilo je 5. vinotoka leta našega odrešenja 1875, ko pride zatiški g. kaplan po starodavni navadi po svojo vsakoletno s prižnice oznanjeno žitno bero. Navadno

pobera ondašnji g. kaplan ajdo; ker je pa letos slabo obrodila, so farani prosili, naj pride po proso, kar je bilo g. kaplanu tudi prav. Pride tedaj v vas Hudo, nomen et omen, ime in pomen; koliko hudega ga tu čaka, si pač ni nikoli domišljeval. Nenadoma se prikaže tamošnji župan, neki Hanf, ter dolži g. kaplana vlačuganja in prepovedanega beračenja in mu kar z voza pobere — konfiscira — vreče in žito ter pošlje sodnijski gosposki. Žugal je celó (če tudi storil, ne vemo,) po toliko in tolikem paragrafu g. kaplana tožiti zarad gori omenjenih „hudodelstev“.

Zdaj, ljubi bralci, sodite, je bil li vsklik potnikov opravičen, ali ne! Že lansko leto smo se spogledovali in čudili, ko so v Ložu (pозnejše tudi nekje drugje) nekega kapucinskega brata in nabrane darove „konfiscirali“. Se ve, da opravili niso nič, na pritožbo je ministerstvo razločilo, da tako starodavno poberanje ne gre v znane bavbar-paragrafe.

G. Hanf! od kod ste pa doma? Slovenska konoplja gotovo niste, že vaše ime in nekrščanski duh vas ovadujeta, da ste od tam kje iz „rajha“ doma in se vam znabiti zato po glavi blodi, da smete na slovenski zemlji storiti, kar vam drago, ali pa znabiti je tako dejanje celo osebno maščevanje — po vsaki ceni nesramna predrznost. To si upate duhovniku storiti, ki k lastnim ovčicam v lastni fari po zaslužen in obljubljen plačo pride! Tedaj mislite, da naša gospódka, ki sliši poberanje žitne bere s prižnice oznanovati, ne ve, kaj sme dovoliti in jo boste še le vi, nemški Hanf, postavte spolnovati učili! Res, lepa zaušnica gospódski, duhovščini in slovenskemu ljudstvu! Znabiti bi ne bilo napačno, ko bi gosposka takim predrznim nevednežem vradno pokazala meje: „do tu, in ne dalje“; vendar gosposki ne bomo naukov dajali, ker ve, kaj ima storiti. Ravno tako ne gosp. kaplanu, ampak toliko rečemo, naj bi se bilo nam kaj tacega primerilo, bi bili, če tudi trikrat in večkrat „konfiscirani“, trikrat in večkrat dalje poberati začeli; za g. Hanfa pa nemudoma poiskali znana dva paragrafa, ki nekaj govorita od „zlorabe vradue oblasti“ in „motenja posestva“. Zatičanom pa svetujemo: Pojdite in drugikrat zopet g. Hanfa za župana volite; izročite mu pa še cerkvene ključe, znabiti bo potem cerkvena bera bolj — dopuščena!

Domače novice.

V Ljubljani, 14. oktobra.

(Mil. knez in škof), ki so se sinoči vrnili s cerkvenega obiskovanja v litijski dekaniji, bodo v nedeljo, 17. t. m., birmovali na Vačah, ponedeljek pa posvetili podružnico na Slemškem.

(„Novice“) so bile včeraj konfiscirane.

(„Die Päpstin Johanna“) imenuje se roman, ktereга „turški list“ svojim bralcem priporoča kot suprafino robo in v katerem neki Berthold na novo prežveka pravljico, da enkrat je bila neka ženska v Rimu za papeža. Učeni Döllinger je v svoji knjigi „Die Papst-Fabeln“ temeljito dokazal, da vse, kar se o papeški Johani pisari, je le gola laž in grdo obrekovanje, s katerim nasprotniki hočejo grditi sv. cerkev. Döllinger po svoji učenosti slovi po celem svetu, in odkar je postal starokatoličan, se še posebno liberalci kaj radi nanj sklicujejo. Zakaj tedaj prezirajo omenjeno knjigo? Ali ni to jasan dokaz, da jim ni mar za resnico, ampak le za to, da pohujšanje trosijo in katoliško cerkev obrekujejo, pa da ljudi sleparijo za denar!

(„Turški list“) je ponatisnil neki članek iz „Ill. Zeitschrift“, v kateri skuša nekdo dokazati, zakaj da nismo neumrjoči. Zloben namen tega članka je na laž staviti sv. pismo, ki pravi, da človek bi bil neumrjoč, če bi ne bil Adam grešil. In kaj menite, kako skuša naš učenjak to dokazati? On preračuni, da bi število vseh ljudi znašalo 661,180 kvinkvilijonov, če bi svet stal 6000 let in bi vsaka rodbina počez imela le 3 otroke. Če pa premerimo površje zemlje in vsakemu človeku odločimo le štirjaški čevlji prostora, bi jih šlo na celo zemljo komaj 5347 bilijonov. Tedaj ni mogoče, sklepa naš učenjak, da bi bili ljudje ostali neumrjoči, če bi Adam ne bil grešil, in sv. pismo, ki to pripoveduje, ne govori resnice. A naš učenjak zabi, da sv. pismo nikjer ne uči, da bi bili ljudje zmerom ostali na svetu; marveč naravnost uči, da človek je bil vsvarjen, da bi na tem svetu Bogu služil, potem pa v večno zveličanje prišel. To zveličanje sedaj človek doseže še le po britki smrti, če bi pa ne bilo greha, dosegel bi ga bil po nekolikem bivanji na zemlji brez smrti. Namesto da si je naš učenjak glavo belil in pero krhal z dolgočasnimi računi, naj bi bil vprašal solarčka, ki se začne krščanskega nauka učiti, in ta bi mu bil brez posebne teže rešil zastavico.

dokler ga osoda ne vrže ravno tako globoko, kakor ga je bila dvignila visoko. Saj čas zacele vse rane, popravi vse napake. Pod varstvom avstrijskega orla zopet ogledujem majhno trdnjavo, ljubljanski Grad. Na enem koncu mi kaže obrita razvalina minljivost pozemelske slave, na enem pa velikansko poslopje varstvo daja srčnim vojakom. Tu straži mladeneč s puško na rami, ter se milo ozira v daljavo proti ljubemu domu. Skozi zatamnelo okno zapazim zategel obraz nesrečnega hudodelnika, vkovanega v trde verige. Na visokem deblu vihra cesarsko bandero; topovi gromijo, da mogočno odmeva v daljavi. Po gladki ravnini drdrá urni hlapec, z njim bliža se tujec beli Ljubljani. Stopim na ravnost nad mesto, razgrnejo se mi vrste raznih hiš in poslopij.

Koliko streh, koliko izb je pod njimi; koliko več pa bije v njih človeških src, koliko tedaj sladkih, koliko grenkih občutkov.

Spominjam se grškega modrijana Solona. Ko namreč enkrat dobi nekega prijatla otožnega, ga pelje visoko nad Atene, ter mu pokaže slavno mesto in reče: „Pomisli, koliko

tožbá se je že oglasilo pod temi strehami, koliko se jih čuje dan današnji, in koliko bo se jih še v prihodnje razodevalo. Nehaj tedaj toževati čez revno človeško osodo, brez ktere nam biti ni dano.“

Zares, bivaj le en dan v velikem mestu, videl boš vse prikazni, vesele in žalostne obraze časnega življenja. Tu vidiš pobožne botre spremeljati rojeno dete od svetega krsta, nesó ga radostni materi, osrečenemu očetu. V tem hipu pa zadoni v visokem zvoniku mrtvaški zvon, ter naznanja konec življenja; marsiktera duša globoko izdihne, marsikdo pa, zamišljen v posvetni hrum, se za to ne zméni. Todi jezdi čvrst mladeneč v polni móči, tam ob palici počasno lazi obnemogel starček. V eni hiši vidim venčati mlado nevesto, v drugi joka in tarna zapuščena vdova. Tu se pripravljajo vesele pojedine, tam stiska neskončna revščina, ker jutraj še ne vedó, kaj bodo jedli opoldne. Tod gospoduje vedna, neskalsjiva ljubezen, drugod pa razsaja morivni prepir in grenka nezadovoljnost. Srečujejo se prijatli in stiskajo roke v srčni ljubezni; široko pa se ogibljejo

eden drugega mrzli ljudje, ker jih loči sovraštvo. Prepevati slišim glasne veselice, na uho mi doni mična godba, pobija me pa tudi bridko jokanje, kažejo se krvavi udarci sovražne nesreče. Tukaj se zbira ljudstvo v svetišče, v mirno zavetje tihe pobožnosti, tam se shajajo k zabavam in tu slišim na eni strani glasno klicanje: Živila majka Slava! — na drugi odmeva strastni vrišč: Hoch lebe die Bildung! —

Postojim, poslušam in gledam, ker moti me viharo vršenje. Na jezikoslovnem kranjskem obnebji vidim napadati se nasprotné vetrove. Bistri gledavci prerokujejo iz njih prihodnje vreme, srečo obetajo, eni od tega, eni od unega več. V jasnih višinah pa se prikaže mladeneč nebeške lepote, z zlatim banderom v roci, v sredi zastave se sveti rudeča roža, znamenje lepe ljubezni. O da ga kmali zagledajo vsi narodi, vsa ljudstva; v veliko si korist bodo čitali zlati napis: „Prišel bo čas, da bil bi že zdaj, ko bodo v blagovitem miru, v neolčljivi ljubezni rajske sreče, vsi jeziki Neskončnemu pevali slavo!“ —

(Kegljanje za dobitke) na korist „dramatičnega društva“ je bilo preteklo nedeljo sklenjeno. Skegljanih je bilo 1292 serij, tedaj bo dobiček za društvo pičel. Že tudi ni več čas za kegljanje in mošnjiček vsacega rodoljuba se otresa zdaj za vse druge sile.

(Zahvala.) Odbor „dramatičnega društva“ se gosp. Andreju Velikajne-ju za brezsebično in požrtvovalno delovanje pri kegljanju na dobitke v korist „dram. društva“, kakor tudi za okoljščinam primerni, po njem izročeni čisti ostanek v novcih, najtopleje zahvaljuje.

(Gospod Šarec), ki je nenadoma izginil z Ljubljane in za ktere ga je imela policija tako skrb, da je dala v njegovi nenazočnosti štacuno njegovo odpreti, se je vrnil domú. Bil je v Bosni pri ustajnikih za Kostajnico. Kakor pripoveduje, so v petek Turki zalezli ustajniško četo, pri kateri je bil on z več Slovenci vred. Ker je bila četa slabo oborožena. Turki so pa vedno streljali, ustajniki so se umaknili in razšli ter zbrali se po drugih krajih, on pa je podal se domú, ker ga tako ni bila volja tam ostati.

(Gosp. J. Noll) je že odšel v Zagreb. Pred svoji odhodom je napravil v čitalnični dvorani prijateljem svojim poslovico, h kateri jih je prišlo okoli štirideset. Pri tej je g. Noll obširne podal razloge, kateri ga ženó od slovenskega gledišča proč v Zagreb, in opravičil svoj sklep, ktere ga so mu mlačnost občinstva do slovenskega gledišča in „dramatičnega društva“ in druge velike sitnosti in zapreke sprožile. Družba je bila skup do pozne noči napitnice in lepe pesmice so storile svoje, da je bila zabava živahna. Le škoda, da ji nagib ni bil veselejši, kajti gosp. Nollja ne prepustimo radi zagrebškemu gledišču.

(Porotne sodnije) so se 11. t. m. pričele. Prvi je bil na vrsti Janez Židovn zaradi poboja. 1. avgusta je s Francetom Pristovcem in dvema tovaršema v Mošnjah pil. Domu grede so se hoteli norčevaje poskusiti, kdo je bolj močen. Ker je Franc Pristavec Židovna dvakrat spravil na tla, ga je to tako razkačilo, da je potegnil nož iz žepa in ga je tako hudo zbodel v desno ključnico in desni nadkramolec, da se je zgrudil na tla in čez nekaj trenutkov umrl. Židovn je jokaje spoznal, kaj je storil, ter je bil od porotnikov za krivega spoznan, od sodnije pa obsojen na 15 mesecev ječe.

(Predrzen tat) je bil po noči 11. in 12. t. m. ulomil v policijske kancelije. Da ga niso slišali policaji, ki tam stražijo po noči, prišel je neki bos in stražnici nasproti vzel kramp, potem pa podal se v III. nadstropje, kjer so policijske kancelije. Ker so bila vrata s pomola na mostovž, ki je pred kancelijami, zaklenjena, vdrl je šipo, ter skoz okno, ki je brez omrežja zlezel v kancelijo mestnega policijskega nadzornika. Tam je prižgal skoro še prav celo svečo in čez okna potegnil zagrinjala, da bi se luč od zunaj ne videla, potem pa je odprl miznico in vzel iz nje čez 150 gl. Potem je s krampom ulomil vrata v pisarno svetovalca g. Perone in iz njegove miznice zopet vzel čez 100 gl. pa revolver g. Perona. Tudi nekaj tam hranjenih najdenih reči je odnesel. Pisma, ki so bila na mizi, je sežgal, nekaj domačinskih listov pa na pol posmodil. Tudi je vzel seboj nekaj pol z mestnim pečatom, nekaj pa jih je ostalo na mizi. Ker je skoro pol sveče pogorelo, se je moral tat prav dolgo tam muditi, potem pa je skoz okno zopet odšel, toda poprej še pred sobo opravil svojo potrebo. Živa duša ga ni slišala razun neke dekle v I. nadstropji, ki je pa mislila, da robanijo gasilci, ki se vsaki večer tam shajajo. Vse okoliščine so pričale,

da tat je moral dobro poznati vse sobe in vsa zakotja rotovška. Sum je letel na mestnega delavca, ki je dan poprej še delal potem pa iz stanovanja svojega zginil. Policija je drugi dan po mestu stikala po njem in se razšla tudi v okolico. Popoldne so tatova Ambrožiča, delavca res zasačili v Zalogu in pri njem dobili skoro še vse denarje; le klobuk in blače si je bil neki kupil. Krasti zna izvrstno, to je pokazal, skrivati tatvine pa ne zna. Predržno to tatvinstvo pa zopet sijajno priča, kako čuvovita je naša policija, ne, — kako blaženi sad rodi narodno-klerikalna izreja, bi rekel turški list. Kajti le narodno-klerikalna izreja je kriva, da rotovski gospodje pri oknih na mostovžu ne napravijo omrežja in da so policaji tako slabo čul, da tatova pred nosom niso zapazili.

Razne reči.

— Zlata maša. Iz Novega mesta se nam piše: 7 novembra t. l. (Dom. grat. act.) bodo naš p. n. gospod prošt Vilfan jako slovesno obhajali svojo sekundico. Mil. gosp. knez in škof, dr. Pogačar, jih bodo počastili s svojo nazočnostjo in imeli slavnostni govor. Dan poprej, t. j. 6. nov. pridejo v Novomesto.

— Krajni šolski svet v Trebnju je za nadučitelja enoglasno izvolil gosp. Antona Kunšiča, učitelja v Šentjurju pri Kranji.

— Požar je 7. t. m. v Veliki vasi v Krškem okraju vpepelil 10 hiš z drugimi splotji vred in z vsemi poljskimi pridelki. Tudi streha cerkvenega stolpa je pogorela. Ogenj se je pričel okoli poludne; pravijo, da je zažgal najbrže neki otrok, ki se je igral z žveplenkami. Škode je za kakih 16.000 gold., zavarovan je bil le eden. Že zadnjič smo omenili, da duhovščina vedno prigovarja ljudem zavarovati poslopja; tudi v našem listu jim pri vsaki priliki to živo priporočamo, kakor tudi, da naj bolje pazijo na otroke, in vendar potuhnjeni turški list svoje poročilo o tem požaru sklepa z besedami: „Zopet sijajen dokaz blagovitosti narodno-klerikalne izreje!“

V Trstu je na viši realni slovenski jezik obligaten predmet, kakor na pr. laški. Kako se na ljubljanski realni s slovenskim jezikom godi, je znano. Letos velja, kakor smo zvedeli, pravilo, da vsi tisti, ki se v prvem letu niso obranili poduka v slovenščini, bodo tudi zanaprej morali učiti se ga, — če ne bo dosti teh njih razlogov zoper to. Ali ravno ta zadnji stavek je jako raztegljiv, kajti vzrok se kmalu najde, posebno, če se na merodajnem mestu rado vidi, ako se le malo učencev slovensčine uči. Zdaj se je menda večina pristopnikov odtegnila poduku v slovenščini, kako bo prihodnje leto, si vsak lahko misli; težko bo učencev za slovenščino več, ko letos. — Naj tu še pristavimo, kar smo zvedeli o ljubljanski gimnaziji. V nemški oddelek I. razreda se je vpisalo več učencev, s katerimi imajo profesorji zdaj velik križ. Večidel so jih vpisali starši le iz nevednosti, nekteri morda tudi iz nagajivosti, a zdaj se je pokazalo, da nemščine še toliko niso zmožni, da bi vsa vprašanja razumeli. Žalostno za nas je tudi to, da je med njimi več sinov takih očetov, ki so v čitalnico zapisani in veljajo za odlične narodnjake. Se ve, nemško je bolj nobelj. Kaj po tem pomaga nam vse poganjanje za slovenske šole! Če bi jih dobili, potem bi naši Slovenci svoje otroke menda v Kočevje pošiljali.

— Prestop h katoliški cerkvi. Eden najslavnejših juristov in odvetnikov v bavarskem Palatinatu, dr. Kuhn v Landavu, 51 let star, je te dni prestopil h katoliški

cerkvi. V sedanjem času, ko katoličani na Nemškem toliko trpé, je ta prestop posebno znamenit, in bode vsem dal novo srčnost in še trdnejše prepričanje.

Milodari za ercegovske in bosniške rodbine.

Iz Ljubljane: Ign. Stupica 2 gl. Jenko 5 gl. G. Garih 1 gl. A. Zarnik s Krtine 5 gl. — Iz Braslavč na Slov. Štajarskem od več gosp. duhovnov in posestnikov nabral župan Bohinec 19 gl. 8 kr. n. iz Prema 1 gl. 50 kr. — V Ptui nabral č. beneficijak Jak. Trstenjak: č. prošt dr. J. Vošnjak 4 gl. A. Lendovšek 2 gl. Kraner A. 2 gl. h. st. 118 2 gl. Jurca 5 gl. M. Planinšek 2 gl. Kaiser 5 gl. dr. Gregorič 2 gl. dr. Ploj 2 gl. M. Ferk 2 gl. dr. Čuček 5 gl. Mlinar 2 gl. Hrtiš 2 gl. sr. Fridrih 2 gl. Renthamer 2 gl. Trstenjak 2 gl. sr. po 1 gl. Lapič h. št. 83. Fr. Planinšek, Globočnik, Sadnik, Pinterič, Bruner, Skrabe, Tobias, Mašel, Kanclar, Aleksič, Petanjek, št. 12. Grajski, Macev, dr. Kravse, J. Grun, Žitek, Girod, Lušar, Jos. Remic, H. Wegscheider, Schönwetter, A. Cehnar, n. 50 kr. Dragotin Ravninar iz Gradca P gl., prejšnji izkazi 1797 gl. 70 kr. skupaj 1902 gl. 78 kr. kr.

Odbor potrjuje sprejem s pristrčno zahvalo in prosi še milodarov. Do sedaj je odbor odposlal v Zagreb 500 kocev, 100 parov novih šolnov, 71 lodnatih sukenj, 50 novih srajc in gač, nekaj povojev, šarpije in platnene robe, potem 5 kišt stare obleke; v Dalmacijo 200 kocev, 50 novih srajc in gač in razne robe za ranjene. Naročil pak je odbor spet dosti perila, kojega bode v kratkem odposlal. D. J. Vošnjak je tudi odboru predložil račun o porabi po Slov. Narodu in najprej nabranih 1002 gl. 45 kr. iz ktere ga je razvidno, da se je porabilo v smislu rodoljubnih g. darovateljev. Po odhodu dr. Vošnjaka na Dunaj v državni zbor je prevzel g. dr. K. Bleiweis posel denarničarstva.

Ljubljanski podpiralni odbor:

J. N. Horak, Dr. J. Vošnjak,
predsednik. denarničar.

Umrli so:

5. okt. Maria Lah, babica, 61 l., za mertudom; Neža Kapel, kajzarjeva ž., 58 l., za rakom; Albin Kopac, mesarjev otrok, 7. m., za rudečico. 6. okt. Nace Berdais, delavčev otrok, 2 m., za jetiko; Janez Pehani, delavec, 25 l., za sušico. 7. okt. Martin Garbeis, gostač, 82 l., za oslabljenjem.

9. okt. Friderik vit. Gasperini, c. k. v. koncipist, 59 l., za omehčanjem možganov; Jernej Korič, delavec, 69 l., Blaž Volič, berač, 71 l., oba za oslabljenjem; Andrej Bezljaj, mestni tesar, 77 l., za mrtudom.

10. okt. Ana Gril, 69 l., za oslabljenjem Maria Mehle, hišnikova žena 40 l., za sušico.

10. okt. Andrej Svete, berač, 64 l., je bil umiraje prinesen v bolnišnico.

11. okt. Jožef Skvarča, urar, 79 l., za oslabljenjem; Martin Cevha, tesar, 62 l., za mrtudom.

Eksekutivne dražbe.

16. okt. 3. Jurij Težak-ovo iz Dolenjega Suhorja (2098 gl.) v Metliki. — 3. Jan. Masterl-ovo iz Pevna (190 gl.) v Loki. — 3. Janez Poecetjak-ovo iz Jeličnega vrha v Idriji. — 2. Andr. Duje-ovo iz Vrema (372 gl.) v Senožečah. — 2. Jurij Ogrin-ovo iz Drenovega griča (4960 gl.) na Vrhniki. — 1. Matej Vrnik-ovo (6871 gl.) v Loki. — 1. Jan. Skul-ovo iz Poznikovega (1345 gl.) v Laščah.

17. okt. 3. Jan. Golob-ovo iz Metlike (60 gl.). — 2. Jurij Jurajevič-ovo iz Okljuka (2236 gl.). — 2. Jože Simonič-ovo iz Izgorja (878 gl.), vse v Metliki.

Telegrafične denarne cene 13. oktobra.

Papirna renta 70.05 — Srebrna renta 74.05 — 1860letno državno posojilo 111.75 — Bankine akcije 924 — Kreditne akcije 208.10 — London 112.35 — Srebro 102.45. — Ces. kr. cekini 5.32. — 20Napoleon 8.97.

Natisnili Blaznikovi dediči v Ljubljani.